

روان‌شناسی فیزیولوژیک و انگیزش و هیجان

مؤلف: فاطمه صفرزاده مقدم

سرشناسه : صفرزاده مقدم، فاطمه، ۱۳۶۰ -
عنوان و نام پدیدآور : روانشناسی فیزیولوژیک و انگیزش و هیجان: قابل استفاده دانشجویان کارشناسی و... / فاطمه صفرزاده مقدم.
مشخصات نشر : تهران : حرکت نو، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری : ۳۶ ص.: مصور، جدول، نمودار.
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۴۷-۹۶-۷
وضعیت فهرست نویسی : کتاب
موضوع : روانشناسی فیزیولوژیکی -- راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع : روانشناسی فیزیولوژیکی -- آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی)
موضوع : دانشگاه‌ها و مدارس عالی -- ایران -- آزمون‌ها
موضوع : آزمون دو-های تحصیلات تکمیلی -- ایران
رده‌بندی کنگره : Q1۳۶۰/۷۹۱۳۹۱
رده‌بندی دیویی : ۶۱۲/۸۰۷۶
شماره کتابشناسی ملی : ۲۹۰۸۵۴۳

عنوان کتاب : روانشناسی فیزیولوژیک و انگیزش و هیجان
مؤلف : فاطمه صفرزاده مقدم
ناشر : حرکت نو
نوبت چاپ : اول - ۱۳۹۱
شمارگان : ۲۰۰۰
قیمت : ۲۰۰۰۰ تومان
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۴۷-۹۶-۷

تمام حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به مؤسسه آموزش عالی آزاد پارسه است.
هر گونه چاپ و تکثیر از محتویات این اثر بدون اجازه کتبی مؤسسه آموزش عالی آزاد پارسه ممنوع است،
متخلفان به موجب بند ۵ از ماده قانون حمایت از مؤلفان و مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.
نقل مطالب این اثر با ذکر منبع بلامانع است.

یادداشت ناشر

خرد رهنمای و خرد دلگشای	خرد دست گیرد به هر دو سرای
خرد چشم جان است چون بنگری	تو بی چشم شادان جهان نسپری
به گفتار دانندگان راه جوی	به گیتی پیوی و به هر کس بگویی
ز هر دانش چون سخن بشنوی	از آموختن یک زمان نغسوی
	فردوسی

در دنیایی زندگی می‌کنیم که تکنولوژی به پیش‌پا افتاده‌ترین جنبه‌های زندگی‌مان سرک می‌کشد و همه مرزهایش را درنوردیده، در این میانه دسترسی به متون و منابع نگارشی با یک کلیک میسر می‌شود و هر فرد می‌تواند صاحب کتابخانه‌ای بزرگ باشد، اما با تمام این تفاسیر، آنچه شگفت‌انگیز است میل انسانها به داشتن و خواندن کتاب‌های واقعی است، کتاب‌هایی از جنس کاغذ و جوهر که سالهاست از سبلی به نسل دیگر در سفرند و چرخ‌های سترگ تکنولوژی را به حرکت درمی‌آورند. شاید این خاصیت کاغذ و جوهر است که گویی با علم و دانش پیمانی ناگسستی بسته است، اتاق اساتید بزرگ دانشگاه را که نگاه می‌کنی نخستین و برجسته‌ترین نکته‌ای که نظرت را جلب می‌کند کتابخانه‌های غنی و کتب منع آنهاست که همگی شاید یادگار روزگار دانشجویی و علم‌آموزیشان بوده است.

مؤسسه آموزش عالی آزاد پارسه نیز آرزو دارد که به‌عنوان همواره همراه شما باشند از این روست که حداکثر تلاش خود را کرده تا این کتابها علاوه بر دربرگیری همه نکاتی که برای یک دانشجوی کنکوری مورد نیاز است با بیانی روان و قابل فهم کلیه مطالب و مباحث آکادمیک را شرح و بسط دهد تا خواننده را از رجوع به کتابهای مشابه بی‌نیاز کند و سالها در کتابخانه‌های شما به عنوان مرجعی ماندگار و جامع حضور داشته باشد.

پارسه دغدغه‌ای دیگر نیز دارد، امروز که اکثریت نسل جوان جامعه ما دارای تحصیلات عالی هستند، جای تفکر و تأمل بسیار است که سرانه کتاب و کتابخوانی هر ایرانی از جایگاه نازلی در میان دیگر کشورهای دنیا برخوردار باشد. این حقیقت تلخ تر می‌نماید وقتی نگاهی به پیشینه فرهنگ و هنر در این مرز و بوم بیاندازیم که هیچ کس نمی‌تواند منکر برجستگی و شکوهش باشد. شاید وظیفه هر انسان دلسوز و نهاد آموزشی و فرهنگی این است که در راه اعتلای مجدد این فرهنگ گام بردارد چرا که این قدم‌ها هر چند کوچک هم که باشد می‌تواند مقدماتی گردد برای خیزی بلند و سرافرازانه به جایگاه مرتفع اسلاف بزرگ و ماندگارمان. پارسه نیز بر خود باور می‌داند با رویکردهای فرهنگی، مانند اهدا کتاب و تجهیز کتابخانه‌ها به سهم خود در پیسبرد این جریان همت گمارد و امیدوار است در آینده نزدیک شاهد شکوفایی دوباره این فرهنگ فاخر در کشورمان باشد. در پایان از زحمات جناب آقای عباس ثامنی و سرکار خانم فاطمه افشار به عنوان تیم طراحی جلد مجموعه کتاب‌های کنکوری جدید پارسه تقدیر و تشکر به عمل می‌آید.

مؤسسه آموزش عالی آزاد پارسه از شما تقاضا دارد تا نظرات و پیشنهادات خود را درمورد کتابهای این مؤسسه به پست الکترونیکی به آدرس CRM@parseh.ac.ir ارسال کنید تا هر روز و بایکدیگر به سمت بهتر شدن پیش رویم.

مقدمه

ای نسخه نامه الهی که تویی
ای آینه جمال شاهی که تویی
بیرون ز تو نیست آنچه در عالم هست
از خود بطلب هر آنچه خواهی که تویی

موسسه آموزش عالی آزاد پارسه، انتخاب صحیح و آگاهانه شما دانشجویان عزیز را ارج و سبب نهاده و آینده درخشانی را برای شما آرزومند است. تنوع و تعدد منابع کنکور کارشناسی ارشد و همچنین فرصت کم برای جمع آوری و مطالعه همگی این منابع آموزشی، همواره از جمله دغدغه‌های اصلی دانشجویان می‌باشد. امید است کتاب حاضر که در برگیرنده مطالب مهم و کلیدی از اکثر منابع کنکور کارشناسی ارشد است، رضایت خاطر شما را فراهم نموده و با صرفه جویی در وقت و یادگیری کاملاً هدفمند، راه حل مناسبی برای این مسئله باشد. آرزومندیم توانسته باشیم در این اثر، نیاز شما را جهت کسب رتبه برتر در آزمون ارشد پاسخ گفته باشیم.

ایده گردآوری و تألیف این مجموعه با کاستی‌های فراوانش به دوران طاقت فرسای آمادگی کنکور کارشناسی ارشد بازمی‌گردد؛ گسستگی، پراکندگی و کهنه بودن منابع فارسی زبان و دشواری در دسترسی به منابع و ادبیات جهانی از بزرگترین دغدغه‌های نگارنده در طول سالیان گذشته بوده است. در نهایت این برآن شدم با تکیه بر فرصت‌های مطالعاتی، پژوهشی و دروس دانشگاهی، مجموعه‌ای را در خور شأن داوطلبان کنکور فراهم آورم، بی‌آنکه ادعایی در خصوص تألیف داشته باشم. این مجموعه به اساتید و بزرگانی تعلق دارد که ذکر نام آنان در پایان کتاب و در فهرست منابع رفته است و اینجانب تنها به بازخوانی و گردآوری مطالب و ایجاد پیوستگی معنادار میان سرفصل‌ها و عناوین مرتبط با آن پرداخته‌ام تا آنچه پیش‌روی خواننده قرار می‌گیرد از انسجام و پیوستگی لازم برای یادگیری برخوردار باشد؛ پیوستگی و انسجامی که در دیگر منابع مرتبط با موضوع آمادگی کنکور کارشناسی ارشد کمتر بدان توجه و پرداخته شده است.

نقطه امید دیگر نزد نگارنده آن است که این مجموعه فرصتی را برای رقابت عادلانه‌تر برای کسانی فراهم می‌آورد که از توانایی مالی لازم برای بهره جستن از کلاس‌های حضوری مؤسسات خصوصی برخوردار نمی‌باشند و زمینه‌ای را برای درک نظام‌مند از مطالب تخصصی رشته تحصیلی شان فراهم می‌آورد.

در این مجموعه تلاش نگارنده برآن بوده تا با استفاده از منابع سنتی فارسی زبان و با توجه به تغییرات محتوایی در سؤالات سال‌های گذشته و گرایش به سوی ادبیات متأخر جهانی، از جدیدترین و سودمندترین منابع بهره‌برداری گردد تا مخاطبین و داوطلبان را با آمادگی بیشتر ذهنی، برای رقابت علمی مهیا سازد.

محتوای این کتاب مطابق با سرفصل‌هایی است که در آزمون کارشناسی ارشد مورد استفاده قرار می‌گیرد. در انتهای هر فصل تست‌های طبقه‌بندی شده آزمون کارشناسی ارشد ۱۰ سال گذشته جهت خودسنجی شما عزیزان قرار دارد. اکنون به مرور مختصر از مباحث این اثر می‌پردازیم.

در پایان بر خود لازم می‌دارم تا از زحمات تمامی اساتیدی که در سالیان گذشته مشوق اینجانب بوده‌اند، قدردانی کرده و از مدیریت محترم مؤسسه پارسه و همکاران گرامی در بخش انتشارات، به جهت فراهم نمودن فرصت مناسب برای انتشار این مجموعه تشکر و سپاس فراوان دارم.

بدون شک این کتاب، خالی از اشکال و خطا نیست، راهنمایی‌ها و نظرات مخاطبین می‌تواند کمک مؤثری در ارتقاء آن نماید. نگارنده پذیرای تمامی نقدها و پیشنهادات مخاطبین می‌باشد. لطفاً با ارائه پیشنهادات و انتقادات خود ما را در ارتقاء کمی و کیفی کتاب یاری نمائید.

«هیچ ژنرالی هیچ جنگی را شروع نمی‌کند، مگر باور داشته باشد که پیروز می‌شود»
جنگ شما شروع شده است،
شما مجبور هستید که پیروز شوید ...
ایزد یار تان

فاطمه صفرزاده مقدم

فهرست

زمینه‌های کلی روانشناسی فیزیولوژیک

فصل اول:

تعریف روانشناسی فیزیولوژیک

نظری بر تاریخچه روانشناسی فیزیولوژیک

ارتباط مغز و رفتار

رابطه ذهن و مغز

روش‌های تحقیق در روانشناسی فیزیولوژیک

فصل دوم:

روش‌های تهاجمی

روش‌های الکتروفیزیولوژی

پتانسیل مغز وابسته به رویداد (فراخوانده)

روش‌های تصویربرداری

روش‌های بیوشیمیایی بررسی کار مغز

ساختمان، کارکرد و زیست شیمی سلول‌های دستگاه عصبی

فصل سوم:

مبانی زیست شیمی فیزیولوژی سلول

مولکول‌های بزرگ و انتقال اطلاعات زیستی

غشای سلول و وظایف آن

تبادل اطلاعات و مواد مورد نیاز درون سلول

اساس دستگاه عصبی

بافت همبند عصبی (نوروگلیا)

پرده‌های مغز و نخاع (منته‌ها)

طبقه‌بندی تارهای عصبی

پتانسیل غشاء نورون

سیناپس

ارتباطات شیمیایی غیرسیناپسی

مواد موثر در سیناپس‌ها و چگونگی اثر داروهای روانی

سوخت و ساز باخته‌های عصبی

فصل چهارم

- ۵۷ تقسیم‌بندی دستگاه عصبی
- ۵۷ ساخت دستگاه عصبی مرکزی
- ۵۸ چگونگی ایجاد و شکل‌گیری دستگاه عصبی مرکزی
- ۵۹ مغز
- ۶۶ نخاع
- ۶۸ ساخت دستگاه اعصاب پیرامونی
- ۶۸ چگونگی ساخت و اثر دستگاه عصبی خودمختار

فصل پنجم

- ۸۵ پسیکوفیزیولوژی دستگاه دیداری
- ۸۷ ویژگی‌های رنگ بینی
- ۸۸ کالبدشناسی چشم
- ۸۸ اختلالات بینایی
- ۸۹ پردازش اطلاعات در دستگاه دیداری

فصل ششم

- ۹۵ دستگاه شنیداری
- ۹۶ پسیکو فیزیک دستگاه شنیداری
- ۹۷ تحلیل اطلاعات در دستگاه شنیداری
- ۱۰۱ فیزیولوژی و پسیکوفیزیک دستگاه تعادل
- ۱۰۲ اختلال‌های دستگاه دهلیزی

فصل هفتم

- ۱۰۷ سیستم‌های حسی دستگاه عصبی
- ۱۰۷ انواع گیرنده‌های حسی
- ۱۰۷ حس‌های پیکری
- ۱۰۸ مسیر حس‌های پیکری
- ۱۰۸ مرکز حس‌های پیکری
- ۱۰۸ گیرنده‌های حس‌های پیکری

فصل هشتم

- ۱۱۹ حس‌های شیمیایی

- ۱۱۹ توانایی دستگاه چشایی
- ۱۲۰ ساخت دستگاه چشایی
- ۱۲۱ اختلال‌های حس چشایی
- ۱۲۱ توانایی دستگاه بویایی
- ۱۲۱ ساخت دستگاه بویایی
- ۱۲۲ اختلال‌های حس بویایی

فصل نهم:

- ۱۲۵ سیستم‌های حرکتی دستگاه عصبی
- ۱۲۵ عضلات و حرکت
- ۱۲۸ موقعیت و تنش مراکز حرکتی
- ۱۲۸ ریخت‌شناسی گیرنده‌های حرکتی و دوک ماهیچه‌ای
- ۱۳۰ حرکت نگهدارنده
- ۱۳۰ حرکت هدفدار
- ۱۳۲ آسیب‌شناسی فیزیولوژیکی حرکت

فصل دهم:

- ۱۳۹ هیپوتالاموس و هیپوفیز
- ۱۴۱ غده کاجی (پینه‌آل یا صنوبری یا اپی فیز)
- ۱۴۱ غده تیروئید
- ۱۴۲ غده پاراتیروئید
- ۱۴۲ غده فوق کلیوی
- ۱۴۴ غده لوزالمعده (پانکراس)
- ۱۴۴ غدد جنسی
- ۱۴۵ هیستامین
- ۱۴۵ هورمون‌های دیگر

فصل یازدهم:

- ۱۵۱ نیمکره‌های چپ و راست مغز
- ۱۵۲ تاثیر آسیب مغزی بر زبان انسان

فصل دوازدهم:

- ۱۵۵ مکانیزم بیداری و هشاری

۱۵۸	پسیکوفیزیولوژی دقت انتخابی
۱۵۸	چرخه‌های زیستی و مکانیزم خواب
۱۵۹	مبانی چرخه شبانه‌روزی
۱۵۹	ساعت شبانه‌روزی در انسان و حیوان
۱۶۱	مکانیزم خواب و رویا

فصل سیزدهم:

۱۷۱	مفاهیم اساسی انگیزش (نیاز، تقویت و مشوق)
۱۷۲	غریزه و انگیزه
۱۷۲	انگیزه تشنگی و گرسنگی
۱۷۳	رفتار جنسی
۱۷۴	انگیزه اکتسابی و تخریر طلبی

فصل چهاردهم:

۱۸۱	پسیکوفیزیولوژی هیجان
۱۸۲	نظریه‌های مرکزی و پیرامونی هیجان
۱۸۷	ارتباط بین قشر تازه نیمکره‌ها و هیجان
۱۸۸	کاربرد طب رفتاری و پسخوراند زیستی در درمان

فصل پانزدهم:

۱۹۳	روانشناسی یادگیری و حافظه
۱۹۵	انعطاف‌پذیری دستگاه عصبی و فرایند یادگیری
۱۹۶	گسترش ردهای عصبی در دستگاه اعصاب مرکزی
۱۹۷	نوروشیمی حافظه
۱۹۹	فرایند شناختی (تفکر)
۱۹۹	نامتقارنی نیمکره‌ها

فصل شانزدهم:

۲۰۷	علل آسیب مغزی
۲۰۸	مراحل بهبودی
۲۰۸	مکانیسم‌های احتمالی در بهبود آسیب مغزی

فصل هفدهم:

۲۱۱	اختلال‌های گویایی
-----	-------------------

۲۱۱	ناگویی بروکا
۲۱۱	ناگویی ورنیکه
۲۱۲	ناگویی مرکزی
۲۱۲	ناگویی یادزدودگی
۲۱۲	ناگویی حرکتی فراقشری
۲۱۲	ناگویی حسی فراقشری
۲۱۲	نارسا خوانی و نارسا نویسی
۲۱۲	مناطق ارتباطی قشر تازه مغ

فصل هجدهم: اختلالات روانی

۲۱۷	اختلال‌های شکر
۲۱۷	زوال عقل
۲۱۷	بیماری آلزایمر
۲۱۸	بیماری پارکینسون
۲۱۸	اختلال‌های روانی
۲۱۸	اختلال عاطفی، خلقی
۲۲۲	اختلال کمبود توجه ADD یا ADHD
۲۲۲	اختلال روان گسیختگی اسکیزوفرنی
۲۲۵	وسواس
۲۲۵	وحشتزدگی

فصل نوزدهم: انگیزش و هیجان

۲۳۳	تفاوت انگیزش و هیجان
۲۳۳	جایگاه انگیزش در روانشناسی
۲۳۳	تعریف انگیزه و انگیزش
۲۳۴	نظریه‌های انگیزش
۲۳۵	توصیف فیزیولوژیکی و نوروفیزیولوژیکی انگیزش
۲۴۲	نظریه‌های فیزیولوژیکی انگیزش

فصل بیستم: نظریه روان تحلیلی گری فروید

۲۵۱	اصول اساسی نظریه فروید
۲۵۲	مولفه‌های شخصیت

۲۵۳	الگوی توضیح رفتار مشاهده شده از دیدگاه فروید (الگوی انگیزشی رفتار)
۲۵۴	روانشناسی من
۲۵۴	روش علمی فروید
۲۵۴	پدیدایی فرهنگ
۲۵۴	برگزیده مسائل تحقیقاتی

۲۶۵	نظریه مکانیکی هال
۲۶۵	سازه کشاننده
۲۶۶	وحدت کشاننده و عادت
۲۶۶	کشاننده‌های ثانویه (اکتسابی)
۲۶۷	تعارض
۲۶۷	مقایسه هال و فروید
۲۶۷	تفاوت‌های فروید و هال

فصل بیست و دوم:

۲۷۳	فضای زندگی
۲۷۳	سازه‌های فردی
۲۷۴	سازه‌های محیطی
۲۷۵	مقایسه لوین و هال
۲۷۵	انواع تعارضات
۲۷۵	واپس روی و ناکامی
۲۷۵	اثر زایگاریک

فصل بیست و سوم:

۲۸۳	پیشگامان نظریه انگیزه پیشرفت
۲۸۴	نظریه اتکینسون درباره انگیزه پیشرفت
۲۸۴	امید به موفقیت
۲۸۴	ترس از شکست
۲۸۴	برایند گرایش
۲۸۵	نظریه پویایی رفتار
۲۸۵	مقایسه نظریه اتکینسون، هال و لوین

فصل بیست و چهارم: نظریه یادگیری اجتماعی

- ۲۹۱ مفروضات نظریه یادگیری اجتماعی
- ۲۹۱ یادگیری مشاهده‌ای
- ۲۹۲ موقعیت اختصاصی رفتار
- ۲۹۲ نظریه یادگیری اجتماعی راتر
- ۲۹۲ مفاهیم اساسی نظریه راتر
- ۲۹۳ ارتباط بین مفاهیم
- ۲۹۳ دلالت‌های ضمنی در روان‌درمانگری
- ۲۹۳ مسئولیت‌پذیری و مهارت‌زاری
- ۲۹۳ انگیزه درونی و بیرونی
- ۲۹۳ درمان‌دگی اکتسابی (آموخته شده)

فصل بیست و پنجم: نظریه اسناد

- ۲۹۹ زمینه تاریخی روانشناسی شناختی
- ۲۹۹ نظریه اسنادی
- ۳۰۰ چشم انداز اسناد
- ۳۰۰ خطای اسنادی
- ۳۰۰ نظریه اسناد و انگیزه پیشرفت
- ۳۰۱ نظریه ناهماهنگی شناختی

فصل بیست و ششم: نظریه شناختی-رفتاری

- ۳۰۵ اصول نظریه انسان‌نگری
- ۳۰۶ اصول انگیزشی کلی
- ۳۰۷ پژوهش‌های تجربی در زمینه خودشکوفایی
- ۳۰۷ انتقاد بر نظریه مزلو

فصل بیست و هفتم: نظریه‌های پیشین (کلاسیک)

- ۳۱۳ نظریه‌های پیشین (کلاسیک)
- ۳۱۴ نظریه‌های انگیزشی و فیزیولوژیک هیجان
- ۳۱۵ نظریه‌های رفتاری
- ۳۱۶ نظریه‌های روان تحلیل‌گری

۳۱۶	نظریه شناختی
۳۲۰	نظریه‌های تحولی هیجان
۳۲۲	نظریه‌های اجتماعی و نقش فرهنگ در هیجان
۳۲۵	نظریه‌های بالینی هیجان
۳۳۰	روی آورده‌های مهم
۳۳۰	نظریه‌های اختصاصی هیجان

فصل بیست و هشتم:

۳۳۹	نقش دستگاه عصبی در هیجان
۳۳۹	نقش هیپوتالاموس و دستگاه کناری در هیجان
۳۴۰	ارتباط قشر تازه میخ با دستگاه کناری
۳۴۱	نقش برتری جانبی نیمکره‌ها در هیجان
۳۴۱	ارتباط بین تپیدگی، هیجان و اندورفین‌ها
۳۴۱	ارتباط بین زیست شیمی و پیوند جویی اجتماعی

فصل بیست و نهم:

۳۴۵	عوامل درونی و بیرونی هیجان
۳۴۶	پردازش هشیار یا ناهشیار هیجان‌ها
۳۴۶	نظام چهارگانه ایزارد در مورد فعالیت‌های هیجانی
۳۴۷	هیجان و حافظه

فصل سی ام:

۳۵۱	الگوهای رفتاری کودکان
۳۵۱	تنوع رفتار کودکان
۳۵۱	کنش رفتار هیجانی کودکان
۳۵۴	نظریه دلبستگی
۳۵۵	زمان فراگیری مفاهیم هیجانی در کودکان
۳۵۵	ارتباط بین بازی و هیجان
۳۵۵	نقش جلوه‌های هیجان در تعامل اجتماعی

فصل سی و یکم:

۳۶۲	ارتباط بین هیجان، درد و اختلال‌های روان تنی
۳۶۲	روان دردمندی
۳۶۳	هیجان در عقب افتادگان ذهنی